

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN LAUSUNTO 10/2012 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityjen moottoriajoneuvojen siirtämisen yksinkertaistamisesta sisämarkkinoilla

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 5 päivänä kesäkuuta 2012 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityjen moottoriajoneuvojen siirtämisen yksinkertaistamisesta sisämarkkinoilla (U 38/2012 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Tero Jokilehto, liikenne- ja viestintäministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Heikki Kuitunen, valtiovarainministeriö
- yksikönpäällikkö Erik Asplund, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi
- tulliveropäällikkö Netta Voutilainen, Tullihallitus
- johtaja Janne Jumppanen, Liikennevakuutuskeskus.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Autoalan Keskusliitto
- Autotuojat ry
- Teknisen Kaupan ja Palveluiden Yhdistys.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 4 päivänä huhtikuuta 2012 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityjen moottoriajoneuvojen siirtämisen yksinkertaistamisesta sisämarkkinoilla (COM (2012) 164 Final).

Ehdotuksen 1 artiklassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan jäsenvaltioilla on oikeus myöntää erälle moottoriajoneuvoluokille va-

pautus rekisteröinnistä. Ehdotus ei koske unionin ulkopuolisissa maissa rekisteröityjä ajoneuvoja eikä myöskään samassa jäsenvaltiossa rekisteröityjen ajoneuvojen uudelleenrekisteröintiä. Jäsenvaltiot voivat myös edelleen vapaasti verottaa moottoriajoneuvoja, kunhan ne noudattavat unionin lainsäädäntöä.

Ehdotuksen 2 artiklassa esitetään määritelmät, jotka vastaavat tarkasti unionin lainsäädännössä ja erityisesti ajoneuvojen rekisteröinti-

asiakirjoista 29 päivänä huhtikuuta 1999 annetussa direktiivissä 1999/37/EY esitettyjä määritelmiä.

Ehdotuksen 3 artiklassa säädetään, että jäsenvaltio voi vaatia jossakin toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidyn ajoneuvon rekisteröintiä omalla alueellaan vain, jos rekisteröintitodistuksen haltijan pysyvä asuinpaikka on jäsenvaltion alueella. Ehdotuksen 3 artiklassa luetellaan useita perusteita, joiden mukaisesti pysyvä asuinpaikka määräytyy. Luonnollisten henkilöiden osalta säännökset vastaavat yhteisön alueella tiettyjen kulkuneuvojen väliaikaisessa maahantuonnissa sovellettavista verovapautuksista 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/182/ETY 7 artiklassa esitettyjä kriteerejä. Kun on kyse yrityksistä, ehdotetut kriteerit koskevat sitä jäsenvaltiota, jossa yritys tai sen toimipaikka sijaitsee. Jos ajoneuvo on siis rekisteröity yrityksen nimiin siinä jäsenvaltiossa, johon yritys on sijoittautunut, ja ajoneuvoa käyttää yrityksen työntekijä, jonka pysyvä asuinpaikka on toisessa jäsenvaltiossa, jälkimmäinen jäsenvaltio ei voi vaatia ajoneuvon rekisteröintiä alueellaan. Ehdotuksen 3 artiklan 2 kohdan b alakohta antaa mahdollisuuden vaatia yrityksen käyttämän ajoneuvon rekisteröitäväksi Suomeen, jos yrityksellä on toimipaikka Suomessa.

Ehdotuksen 4 artiklassa määritetään selkeä perussääntö: kun rekisteröintitodistuksen haltijan pysyvä asuinpaikka vaihtuu toiseen jäsenvaltioon, henkilön olisi pyydettävä ajoneuvon rekisteröintiä kyseisessä valtiossa kuuden kuukauden kuluessa jäsenvaltion alueelle saapumisestaan. Kyseisenä ajanjaksona uusi jäsenvaltio ei saa rajoittaa ajoneuvon käyttöä. Lisäksi 4 artiklassa yksinkertaistetaan toisessa jäsenvaltiossa jo aiemmin rekisteröityjen moottoriajoneuvojen rekisteröintimenettelyjä. Artiklassa sovelletaan unionin tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi helpotettava EU:n sisäistä kauppaa tunnustamalla jonkin toisen jäsenvaltion antama todistus esimerkiksi siitä, että kyseisen valtion alueella rekisteröity ajoneuvo on läpäissyt katsastuksen.

Unionin tuomioistuin on myös todennut, että rekisteröintiä ja katsastusta koskevien tietojen

vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi täydennettävä jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyöllä mahdollisesti puuttuvien tietojen osalta. Ehdotuksen 4 artiklassa säädetään tämän yhteistyön organisoinnista sähköisesti, käyttäen 7 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua ohjelmistosovellusta. 4 artiklassa veloitetaan myös määränpää-jäsenvaltion ajoneuvorekisteriviranomaiset ilmoittamaan asiasta sen jäsenvaltion viranomaisille, jossa ajoneuvo oli aiemmin rekisteröity. Lopuksi 4 artiklassa säädetään mahdollisuudesta suorittaa moottoriajoneuvolle eräissä tapauksissa lisätarkastuksia.

Ehdotuksen 5 artiklassa määritellään tarkkaan ne tapaukset, joissa ajoneuvorekisteriviranomaisilla on oikeus kieltäytyä rekisteröimästä toisessa jäsenvaltiossa aiemmin rekisteröityä moottoriajoneuvoa. Ehdotuksen 5 artiklan tärkein tavoite on ehkäistä petoksia ja varmistaa liikenneturvallisuus, sillä toisessa jäsenvaltiossa aiemmin rekisteröidyn moottoriajoneuvon uudelleenrekisteröintiä käytetään toisinaan keinona laillistaa varastettuja ajoneuvoja tai ajoneuvoja koskevia asiakirjoja. Tämän artiklan avulla edistettäisiin sekä romuajoneuvoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/53/EY että rajat ylittävän ajoneuvorikollisuuden torjunnasta annetun neuvoston päätöksen 2004/919/EY säännöksiä.

Ehdotuksen 6 artiklalla helpotetaan EU:n sisäistä käytettyjen ajoneuvojen kauppaa ottamalla käyttöön moottoriajoneuvojen väliaikaista rekisteröintiä koskevat yhdenmukaiset säännöt, joilla helpotetaan käytettyjen ajoneuvojen siirtämistä jäsenvaltiosta toiseen. Väliaikaisen rekisteröinnin järjestelmän avulla ajoneuvorekisteriviranomaiset voisivat myös varmistaa rekiste-reissään olevien tietojen laadun, jotta tietoja olisi helppo vaihtaa 7 artiklassa tarkoitettun ohjelmistosovelluksen kautta. Ehdotuksen 6 artiklassa esitetään, että väliaikainen rekisteröinti olisi voimassa enintään 30 päivää, mikä vastaisi moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta 16 päivänä syyskuuta 2009 annetun Euroopan parla-

mentin ja neuvoston direktiivin 2009/103/EY 15 artiklaa.

Ehdotuksen 7 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden välisestä ajoneuvorekisteritietojen sähköisestä vaihdosta moottoriajoneuvon uudelleenrekisteröintiä varten. Ehdotuksen 7 artiklassa valtuutetaan komissio antamaan täytäntöönpanosäädöksiä, joissa säädetään ohjelmistosovellusta koskevista yhteisistä menettelyistä ja eritelmistä.

Ehdotuksen 8 artiklan avulla luodaan yhtenäiset säännöt eräille elinkeinonharjoittajille tarkoitetulle ajoneuvojen rekisteröinnille. Ehdotuksessa elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan yritystä, joka välittää ajoneuvoja tai tarjoaa korjaus-, huolto- tai testauspalveluja ajoneuvoille. Suomessa näitä säännöksiä vastaavat tällä hetkellä koenumerotodistuksia koskevat säännökset. Nyt ehdotetuilla säännöksillä pyritään poistamaan EU:n sisäistä käytettyjen moottoriajoneuvojen kauppaa haittaavat esteet ottamalla käyttöön yhteinen järjestelmä, jonka avulla yhdessä jäsenvaltiossa ajoneuvojen valmistajille, kokoajille, välittäjille ja myyjille myönnetty elinkeinonharjoittajan ajoneuvon rekisteröinti tunnustetaan myös muissa jäsenvaltioissa. Ehdotuksen 8 artiklassa valtuutetaan komissio antamaan täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan elinkeinonharjoittajan ajoneuvon rekisteröintitodistuksen muoto ja malli.

Ehdotuksen 9 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot ilmoittamaan komissiolle niiden ajoneuvorekisteriviranomaisten nimet ja yhteystiedot, jotka ovat vastuussa ajoneuvorekisterien hallinnoinnista jäsenvaltion alueella sekä tämän asetuksen soveltamisesta. Komissio julkaisee luettelon ajoneuvorekisteriviranomaisista verkkosivustollaan ja päivittää sitä tarvittaessa. Lisäksi 9 artiklassa veloitetaan ajoneuvorekisteriviranomaiset huolehtimaan siitä, että tiedot ajoneuvojen rekisteröinnistä kyseisessä jäsenvaltiossa sekä viranomaisten nimet ja yhteystiedot ovat helposti yleisön saatavilla.

Ehdotuksen 10 ja 11 artiklassa siirretään komissiolle valta tehdä muutoksia lähinnä teknisiä tietoja ja ohjelmistosovelluksen käyttöä koskeviin ehdotuksen liitteisiin I ja II tekniikan kehi-

tyksen perusteella erityisesti, jotta voidaan ottaa huomioon olennaiset muutokset, joita tehdään direktiiviin 1999/37/EY tai muihin unionin säädöksiin, jotka vaikuttavat suoraan liitteiden I ja II päivittämiseen. Lisäksi näissä artikloissa siirretään komissiolle valta vahvistaa edellytykset, jotka 8 artiklassa tarkoitettua elinkeinonharjoittajan ajoneuvon rekisteröintitodistusta käyttävien yritysten olisi täytettävä hyvää mainetta ja vaadittua ammatillista pätevyyttä koskevien vaatimusten noudattamiseksi, sekä valta määrittää elinkeinonharjoittajan ajoneuvon rekisteröintitodistusten voimassaoloaika:

a) Liitteen I olisi vastattava ajoneuvoa koskevien tietojen osalta direktiivissä 1999/37/EY vahvistetun yhdenmukaisen rekisteröintitodistuksen sisältöä.

b) Liitteessä II viitataan nimenomaan ohjelmistosovellukseen, johon on todennäköisesti myöhemmin tehtävä useita teknisiä päivityksiä tietotekniikan kehityksen perusteella. Säädösvallan siirron avulla komissio voi mukauttaa liitettä II vastaavasti.

c) Säädösvallan siirron avulla komissio voi vahvistaa 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty edellytykset, jotka elinkeinonharjoittajan ajoneuvon rekisteröintitodistusta käyttävien yritysten olisi täytettävä hyvää mainetta ja vaadittua ammatillista pätevyyttä koskevien vaatimusten noudattamiseksi. Lisäksi komission olisi voitava määrittää 8 artiklassa tarkoitetun rekisteröintitodistuksen voimassaoloaika.

Ehdotuksen 12 artiklassa säädetään komiteamenettelystä, jota sovelletaan asetuksen 7 ja 8 artiklan täytäntöönpanoon. Komiteamenettelyä sovelletaan annettaessa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan 7 artiklassa tarkoitettua ohjelmistosovellusta koskevat yhteiset menettelyt ja eritelmät, kuten vaihdettavien tietojen esitysmuoto, sähköistä tutustumista kansallisissa sähköisissä rekistereissä oleviin tietoihin sekä näihin rekistereihin pääsyä koskevat tekniset menettelyt ja turvallisuusmekanismit, sekä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan 8 artiklan rekisteröintitodistuksen muoto ja malli. Näiden täytäntöönpanosäädösten olisi oltava yleisluontoisia, jotta voidaan soveltaa tarkaste-

lumenettelyä, kuten yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16 päivänä helmikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään.

Ehdotuksen 13 artiklassa säädetään asetuksen arvioinnista, jonka päätteeksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetaan arviointikertomus neljä vuotta asetuksen voimaantulon jälkeen. Arvioinnissa olisi yksilöitävä asetuksen mahdolliset ongelmat ja puutteet, ja sen pohjalta voidaan toteuttaa muita toimenpiteitä, kuten ehdotus muutosasetukseksi. Näin voidaan edelleen yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä kansalaisten ja yritysten osalta sekä tehostaa käytettyjen moottoriajoneuvojen sisämarkkinoiden yhdentymistä.

Ehdotuksen 14 artiklassa säädetään, että asetusta sovelletaan vuoden kuluttua sen voimaantulosta.

Ehdotuksella ei ole merkittäviä budjetti- tai henkilöstövaikutuksia EU-tasolla. Kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 1,5 miljoonaa euroa, joka katetaan sisäisesti määrärahoja tai henkilöstöä uudelleenkohdentamalla.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto vastustaa ehdotuksen hyväksymistä tässä muodossa.

Valtioneuvosto kannattaa niitä ehdotuksia ja tavoitteita, jotka liittyvät keskeisesti sisämarkkinoiden toiminnan parantamiseen, hallinnon sähköisen asioinnin kehittämiseen, yritysten ja kansalaisten hallinnollisen taakan vähentämiseen sekä kansalaisten liikkuvuuden helpottamiseen, mutta edellyttää, että jäljempänä mainitut verotukseen, katsastukseen ja liikennevakuutukseen

liittyvät ongelmat saadaan asianmukaisesti ratkaistuksi.

Ehdotuksen edistyneet tietotekniset ratkaisut ja selkeät menettelyt ajoneuvojen rekisteritietojen vaihdossa jäsenvaltioiden välillä helpottaisivat toteutuessaan sekä viranomaisten, kansalaisten että yritysten toimintaa. Tiedonvaihdon helpottuessa myös ajoneuvorikollisuuden torjunta helpottuisi. Valtioneuvosto katsoo, että tietojärjestelmämuutoksia koskien ehdotuksen voimaantulossa olisi otettava huomioon muutosten vaatima aika.

Valtioneuvosto edellyttää, että ehdotuksen sisältöä tarkennetaan ja täydennetään erityisesti siltä osin, mikä koskee mahdollisuutta jättää ajoneuvo rekisteröidyksi siellä, missä sen rekisteröintitodistuksen haltijan vakainainen asuinpaikka sijaitsee. Ehdotuksen sisältö on nykyisellään monelta osin tulkinnanvarainen ja puutteellinen. Ehdotuksen säännökset johtaisivat nyky-muodossaan siihen, että ajoneuvoa voitaisiin pääasiallisesti käyttää eri jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, johon se on rekisteröity, jolloin erityisesti katsastusvelvollisuuden, liikennevakuutusvelvollisuuden sekä ajoneuvon ja sen käytön verotuksen kiertäminen helpottuisi merkittävästi. Rekisteröinti on nykyisin edellytys ajoneuvon tosiasiallisen käyttövaltion liikennevakuutusjärjestelmän ja verotusjärjestelmän toimintaan. Paras lähtökohta olisi edelleen se, että ajoneuvo rekisteröidään ja verotetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa sitä vakainaisesti käytetään, ts. jossa on ajoneuvon haltijan tai käyttäjän vakainainen asuinpaikka.

Ennen esityksen hyväksymistä on varmistettava asetuksen veroneutraalius sekä se, ettei nyt ehdotettu muutos vaikuta olemassa oleviin tieliikenteen kabotaasia koskeviin säädöksiin eikä muutoinkaan lisää harmaan talouden osuutta kuljetustoiminnassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valtioneuvoston kirjelmän perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella

valiokunta pitää valtioneuvoston kantaa tarkoituksenmukaisena ja yhtyy sen vuoksi esitettyyn kantaan seuraavin huomautuksin.

Valtioneuvoston tavoin valiokunta vastustaa ehdotuksen hyväksymistä ehdotetussa muodossa.

Ehdotuksen tavoitteina olevat sisämarkkinoiden toiminnan parantaminen, hallinnon sähköisen asioinnin ja tietojen vaihdon kehittäminen, yritysten ja kansalaisten hallinnollisen taakan vähentäminen sekä kansalaisten liikkuvuuden helpottaminen ovat sinänsä hyviä tavoitteita, mutta valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotukseen liittyy vakavia ongelmia mm. verotukseen sekä katsastus- ja vakuutustoimintaan liittyen.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että ehdotuksen sisältö on nykyisellään myös monelta osin tulkinnanvarainen ja puutteellinen. Saadun selvityksen mukaan säännökset johtaisivat ehdotetussa muodossa mm. siihen, että ajoneu-

voa voitaisiin pääasiallisesti käyttää eri jäsenvaltiossa kuin missä ajoneuvo on rekisteröity. Valiokunnan käsityksen mukaan katsastusvelvollisuuden, liikennevakuutusvelvollisuuden sekä ajoneuvon ja sen käytön verotuksen kiertäminen helpottuisi tällöin huomattavasti.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että edellä mainitut kysymykset ratkaistaan asianmukaisesti.

Lausunto

Lausuntonaan liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Osmo Kokko /ps
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Ari Jalonen /ps
Kalle Jokinen /kok
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Raimo Piirainen /sd
Eila Tiainen /vas
Ari Torniainen /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Oras Tynkkynen /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.